COVID-19 PANDEMIC PERCEPTION OF EMERGENCY NURSES: QUALITATIVE RESEARCH

ACİL HEMŞİRELERİNİN COVID-19 PANDEMİ ALGISI: NİTEL ARAŞTIRMA

Gülbin KONAKÇI
İzmir Demokrasi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
gulbin.konakci@idu.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-0567-574X

Aslı NEMLİ
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Dr. Suat Seren Göğüs Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim Araştırma Hastanesi, İzmir. nmli.asli@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-6135-7869

Orhan ÇAKIR
İzmir Tınaztepe Üniversitesi sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu
orhan.cakir@tinaztepe.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-4231-3561

GİRİŞ

İlk olarak 2019 Aralık ayında Çin'e bağlı Hubei Eyaleti'nin Wuhan kentinde ortaya çıkan koronavirüs (COVID-19), yeni tanımlanan bir virüs olmasından ziyade hızlı yayılımı ile pandemi olarak ilanı ile 2020 yılına damgasını vurmuştur (1). Hemşirelik için özel bir anlamı olan 2020 yılı; Florance Nightingale'nin doğumunun 200. yılı olması nedeniyle de The International Council of Nurses (ICN), 1974'te kabul edilen Dünya Hemşireler Günü'nün bu yıl ki temasını "Hemşireler: Liderlik edecek bir ses- Sağlık için dünyaya bakım yapmak" olarak belirlemiştir (2). Ayrıca Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ise "Hemşirelik Şimdi "(Nursing Now) sloganıyla, hemşireleri 21. yüzyılın sağlık sorunları ile mücadelenin merkezinde yer almada yetkilendirmeye çalışmak için yola çıkmıştır (3).
COVID-19 ile ilgili değerlendirme noktasında ise hastalara tedavi ve bakım veren sağlık hizmeti uygulayıcılarının depresyon, anksiyete, stres ve uykusuzluk gibi psikolojik sağlık sorunları için daha büyük risklere sahip olduğunu göstermiştir. Yüksek riskli pozisyonlarda çalışmak, izole olmak, sürecin yeni ve sürekli değişken olması ve enfekte kişiler ile temas kurmak psikolojik problemlerin yaygın nedenleridir. COVID-19 pandemisi sürecinde, potansiyel olarak ölümcül bir virüsle doğrudan temas eden hemşireler, kişisel veya aile sağlığı için yüksek endişe ve bu endişeyi bakım sağlamaya devam etmenin etik yükümlülükleri ile dengeleme stresi ile karşı karşıyadır (4,5).

MATERYAL METOT

Veri Toplama Yöntemleri

Bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji (olgu bilime) araştırma desenine dayanmaktadır. Araştırmada, hali hazırda hala devam eden pandemi süreci ile acil hemşirelerinin COVID-19 pandemi algısını ve deneyimlerinin ne anlama geldiği, etkileyen faktörlerin ne olduğunun derinlemesine olarak irdelenmesi amacıyla fenomenoloji (olgu bilim) araştırma deseni tercih edilmiştir.

Araştırma verileri, İzmir il merkezli Ulusal bir hemşirelik derneği olan Acil Hemşireleri Derneği platformlarından alınan izin doğrultusunda dernek üyesi hemşirelerden gönüllülük esası ile toplanmıştır. Görüşme verileri whatsapp ve skype gibi görüntülü konuşma imkânı sağlayan ortamlarda yarı yapılandırılmış görüme formu kullanılarak 13 hemşireden toplanmıştır.

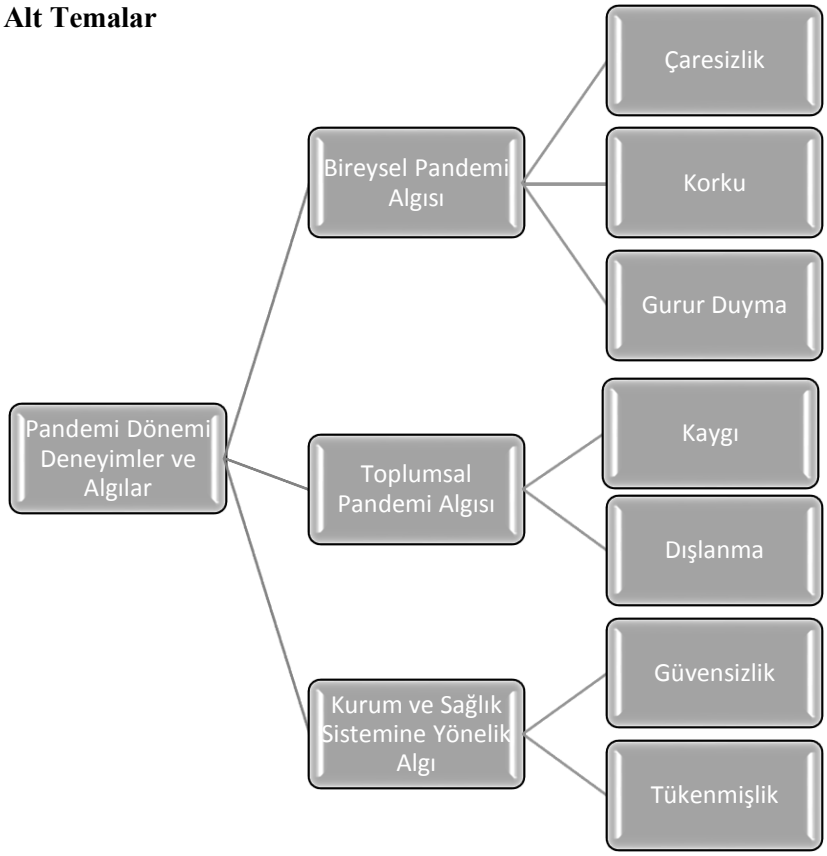
Veri Analizi

Elde edilen bilgiler bilgisayar ortamında araştırmacılar tarafından orijinaline sadık kalınarak temaların ortaya çıkarılmasına olanak tanıyan *içerik analizi* kullanılmıştır. Line-by-line coding in NVivo 11 programı ile içerik analizi ve Colaizzi'nin fenomenolojik yorumlama yöntemi kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmada yer alan hemşirelerin yaş ortalaması X=26,615 ± 4,68, çalışma yıl ortalaması X=12,923 ±7,20, acil serviste çalışma yıl ortalaması X=4,846 ± 4,65 olarak saptanmıştır. İçerik analizi sonucunda 3 ana tema ve 7 alt tema belirlendi. Tanımlanan ana temalar: hemşirelerin bireysel pandemi algısı (1), hemşirelerin toplumsal pandemi algısı (2), hemşirelerin kurum ve sağlık sistemine yönelik algısı (3) şeklindedir (Şekil 1).

Şekil 1. Ana ve Alt Temalar

TARTIŞMA

Çin'in Wuhan şehrinde 2019 yılının sonlarında ortaya çıkan ve hızlı bir şekilde yayılım göstererek dünyayı etkisi altına alan yeni koronavirüs salgını (COVID-19) toplumsal ve bireysel baş etmek

zorunda kaldığımız bir süreci de başlatmıştır (6). Sağlık çalışanları ilk kez kendilerini de yaşamsal olarak tehdit eden bir sürecin içinde bakım ve tedavi vermek zorunda kalmışlardır. Sağlık sunumunda en büyük role sahip olan acil hemşireleri de her zaman olduğu gibi bu savaşın öncü birlikleri olmuştur (7,8).

Bireysel pandemi algısı: Pandemide bakım sürecinde olmak, acil hemşireleri için dinamik ve belirsiz olarak algılanmıştır. Kısa bir sürede hastaların bakım taleplerini karşılamak için klinik uygulamalarını hızla yol gösterici yönergelere uyumlu hale getirmeye çalıştılar. Hem kişisel koruyucu ekipmanlarla saatlerce çalışmak gibi değişikliklere hem de hastalarına normal bir bakım süreci sağlamanın baskısını hissettiler. Birçoğunda, COVID-19 hastalarına bakarken korku, çaresizlik, gurur ve ekip üyeleriyle iletişim dahil olmak üzere farklı duygular deneyimlediler. Salgının uzayan süresi nedeniyle hastalık ile maruziyetin artması, iş yükü, yıllık izinlerin kaldırılması, kişisel sağlık ve aileye ilişkin endişeler, kaynak yetersizliği başta olmak üzere hemşire olarak bakım rollerindeki sorumluluk duygusu ile bireysel ve insani korunma duygusu arasında denge kurmaya çalışmışlardır.

Toplumsal Pandemi Algısı: Hemşireler COVID-19 hastalarına bakarken kendi sağlık güvenliklerini de tehdit altında hissetmişlerdir. Vakalarda ortaya çıkan ani artış, birçok ülkenin sağlık sisteminde önemli bir stres yaşamasına neden olmuştur. Özellikle bu durum, pandemi sırasında acil hemşiresinin işgücü yükünün bilinmemesi nedeniyle sorumluluklarının artmasına yol açmıştır (9). Pandemi yönetiminde korunma, tedavi, bakım protokollerinin hızlı değişimine kısa sürede hasta bakımlarını ve kendilerini koruma çabalarını uyarlamak zorunda kalmışlardır. Bu dönemde yöneticilerin maillerden gönderdikleri yeni bakım protokolleri, değişen mesai saatleri, mesai saatlerinin haftalık olarak sunulması da değişimi takip edememe kaygısı yaratmıştır. Diğer taraftan kısa sürede değişim protokolleri, uygulamaların kanıta dayalı olmadığı düşüncesini yaratmış ve yaptığından emin olmama duygusuyla kaygı duymalarına neden olmuştur. Bu hızlı adaptasyon yaşadıkları kaygı nedenlerinin başında gelmektedir (10).

Hemşirelerin Kurum ve Sağlık Sistemine Yönelik Pandemi Algısı:

Tükenmişlik genellikle artmış iş yükü ve olağan veya ideal oranın ötesinde hasta bakımında görevlendirmeler olduğunda görülmektedir. Bu tükenmişlik aynı zamanda iş doyumunu da olumsuz yönde etkilemektedir. Tükenmişlik sadece kötü fiziksel ve zihinsel sağlık, motivasyon eksikliği, devamsızlık ve personelde düşük moral ile sonuçlanmaz, aynı zamanda etkilenen personel tarafından sağlanan bakım kalitesinin bozulmasına ve hasta bakımında kötü sonuçlara yol açar. Hemşire yetersizliği, bu hastalığın öngörülemeyen doğası, tatillerin iptali ve kişisel koruyucu ekipmanlar dahil olmak üzere tıbbi malzeme eksikliği gibi faktörler, dünya çapında sağlık çalışanları üzerinde, sağlık sistemine çalıştıkları kurum ve yöneticilere güvensizlik başta olmak üzere sağlık hizmeti organizasyonlarının afetlere hazırlıksız olduğunu düşündüren ciddi bir etkiye sahip olmuştur.

SONUÇ

Bu çalışmada acil hemşirelerinin pandemi sürecindeki ani değişen durumlara etkili bir şekilde yanıt verebilmeleri için, bireysel, toplumsal ve kurumsal bir hazırlığın optimum düzeyde olması gerektiği görülmüştür. pandemi sonucunda eksik görülen alanları iyileştirmek, zorluklarla baş edebilmeyi mümkün kılan etkili önlemler oluşturmak ivdei ihtiyaçlardandır. Bu süreçte hastalardan ve toplumdan gelen destek, acil hemşirelerine, COVID-19 salgını sırasında işteki zorlukların ve zorlukların üstesinden gelmek için aktif olarak hazırlanmaları için cesaret verirken, çevreleri tarafından hastalık bulaştıracağı korkusuyla dışlanmak ve damgalanmak onların tükenmişliğini artırmıştır.

KAYNAKLAR

Yürük Bal E, Çelik H. (2020). COVID-19 salgını ile mücadelede hemşirenin rolü. Türkiye Klinikleri J Nurs Sci;12(2):300-4 https://doi.org/10.5336/nurses.2020-75315

Szasz G. (2020). Florence Nightingale: Why 2020 is the Year of the Nurse. Available from: https://www.bcmj.org/blog/florence-nightingale-why2020-year-nurse

Erişim T: 15.01.2020

World Health Organization. Nursing and Midwifery- Nursing Now campaign - WHO/Europe. Available from: https://www.euro.who.int/en/health-topics/Health-systems/nursing-and-midwifery/activities/ nursing-now-campaign Erişim T: 15.01.2020

Cheong, D., & Lee, C. (2004). Impact of Severe Acute Respiratory Syndrome on anxiety levels of front-line health care workers. Hong Kong Med J, 10(5), 325-330.

Khalid, I., Khalid, T. J., Qabajah, M. R., Barnard, A. G., & Qushmaq, I. A. (2016). Healthcare workers emotions, perceived stressors and coping strategies during a MERS-CoV outbreak. Clinical medicine & research, 14(1), 7-14.

Zhu, Z., Xu, S., Wang, H., Liu, Z., Wu, J., Li, G., Miao, J., Zhang, C., Yang, Y., Sun, W., Zhu, S., Fan, Y., Chen, Y., Hu, J., Liu, J., and Wang, W. (2020a). COVID-19 in Wuhan: Sociodemographic characteristics and hospital support measures associated with the immediate psychological impact on healthcare workers. EClinical Medicine, 24, 100443. https://doi.org/10.1016/j.eclinm.2020.100443

Konakçı G. (2020) Emergency Nursing in Turkey during the New Coronavirus Pandemic. HEAD;17(3):287-9. https://doi.org/10.5222/KUHEAD.2020.73555

Gao X, Jiang L, Hu Y, Li L, Hou L. (2020). Nurses' experiences regarding shift patterns in isolation wards during the COVID-19 pandemic in China: A qualitative study. J Clin Nurs.;29:4270–4280. https://doi.org/10.1111/jocn.15464

E.P. Fraher, P. Pittman, B.K. Frogner, J. Spetz, J. Moore, A.J. Beck et al.(2020). Ensuring and Sustaining a Pandemic Workforce. N Engl J Med; 382:2181-2183

https://doi.org/10.1056/NEJMp2006376

Schroeder K., Norful AA., Travers J., Aliyu S. (2020). The influence of empowered work environments on the psychological experiences of nursing assistants during COVID-19: a qualitative study. BMC Nurs; 19: 98 https://doi.org/10.1016/j.ijnsa.2020.100006